

Nar og ikke arbeidet Mere i denne Sag. Jeg venter mig den Indvending fremsat, at vi jo Alle dese denne Brøde, at der ikke er blevet gjort Noget. Dette er fuldkommen rigtigt; men paa den anden Side vil jeg overfor denne Indvending sige, at det var ganske naturligt, at en stor Del af Thingets Medlemmer med de samme Forudsætninger som jeg maatte indtil en vis Grad overlade den Slags Ting til de Mænd, der vare enten selv- eller folkekaarne Ledere i disse Sager. Det er jo først i den seneste Tid, at det, som det efter den kjøbenhavnske Talemaade hedder, er blevet „opdaget“, at der ikke er den Sver for Fordeiere, eller Jorddyrkere vilde jeg sige, af under 1 Ed. Hartkorn som for dem, der naa op over dette Maal, og at der er ikke den levende Sver, Varme, Interesse, Shærdighed overfor de egentlige Smaafolk som overfor dem, der kunne henføres til de mere velstaaende Klasser af Jordbrugere eller Agerdyrkere. Dette er Noget, som der i sin Tid skulde meget Mod til at udtale, nu skal der ikke saa meget Mod dertil, thi ellers havde jeg vel ikke turdet udtale det. Dette hænger nemlig forsaavidt sammen med det foreliggende Lovforslag, som der i Lovforslagets § 20 handles om, paa hvilken Maade og hvortil Fæstebøndergodset paa de frigjorte Majoratsgodser skal gaa over til Selveie, og under denne Overkrift passer ogsaa mit Vædringsforslag. Det handler jo om, hvad der skal ske med Fæstebøndergodset, naar det gaar over til Selveiendom, nemlig at der fra enhver Fæstetvang undergIVEN Gaard med et Tilliggende af mindst 2 Eder. Hartkorn skal udlægges Jord til Huslodder — jeg har dog, for at sikke at Bøndergaardene ikke blive mindre end 2 Eder. Hartkorn, det vil sige, ikke mindre end Præstegaardene, stillet et Underændringsforslag om at sætte $2\frac{1}{2}$ istedetfor 2; dette er Noget, jeg henstiller til Enhvers Smag og Behag. Jeg skal ikke gennemgaa Forslagets Enkeltheder, thi jeg forudsætter, at De have læst det. Der var et Dieblit her i Thinget forleden, da jeg mitnede om denne Sag fra Ministerbænken; der lød nemlig en Røst her nede fra: om der ikke kunde gøres Noget for denne Samfundsklasse, som jeg nu vil gøre Lidt for ved mit Vædringsforslag. Saa blev det da

udtalt ved en anden Sags Behandling, at, naar denne Sag kom frem, skulde der muligvis, hvis Taleen kunde samle sine politiske Venner om et Forslag, ske Noget. Anden Behandling kom, men der kom ikke Noget. Der har altsaa blandt den Bedkommendes politiske Venner været Folk, der ikke have været saa meget Husmandsvenner, som de have været Bøndervenner, ellers vilde der aabenbart være kommet Forslag frem; et saadant skal være bragt dødsdødt til Verden, der er intet Menneske, der har set det, men man har talt om, at det skal være blevet indleveret. Det er altsaa for at raade Bod paa, at det første spæde, svage Forsøg paa at gøre Noget for Huemændene her i Folkethinget mislykkes — uagtet jeg tror, at, hvis der i denne Retning havde været udfoldet Tiendedelen af den Arbeidskraft og Arbeidsdygtighed, som har været udfoldet til Bedste for Gaardsæsterne, saa vilde det vist have faaet et bedre Udfald for den hele Lovgivning — at jeg har stillet nærværende Vædringsforslag. — Jeg vender mig nu til det Mærkeligste, som er fremkommet i lang Tid her i Thinget — efter hvad jeg finder, uagtet vi ofte opleve Mærkeligheder — og det er, at Flertallet i Udvalget har stillet det Forslag, som jeg vil kalde Forslagene under Nr. 30—32 til Regjeringsforslagets § 20, som efter min Opfattelse er meget fornuftig, og som gaar ud paa, at en vis Del, en Fjerdedel, af det Beløb, der indkommer ved Salget af Fæstegodset, skal indbetales i Statskassen og anvendes „efter Regler, som nærmere bestemmes ved Lov, til Foranstaltninger til Bøndealmuens Liv“ — og saa føies der til: „hvortil bliver at regne; hvor Omstændighederne dertil give Anledning, Hjælp til Sæsterens Efterladte paa de Steder, der ere bortsolgte til Fremmede, eller som i Genhold til § 2 i Lov af 19de Februar 1861 ere udtagne eller udtages af Majoratsbesidderen til hans frie Raadighed“ osv. Jeg finder, at dette er et meget fornuftigt Forslag; thi man vil efter Flertallets Forslag, da Fæstebøndergodset paa Majoraterne udgjør en Sum af 54 Millioner, faae henved 18 Millioner og efter Regjeringens Forslag omtrent $13\frac{1}{2}$ Million til at anvende til Bøndealmuens